

SADRŽAJ

SADRŽAJ	5
PREDGOVOR	11
ZAHVALNOST AUTORA	15
I UVODNI DEO	17
II SADAŠNJE STANJE I BUDUĆNOST PSIHIJATRIJE	21
1. Definicija i područje rada savremene psihijatrije	21
2. Psihijatrija danas - kritički osvrt	23
3. Dostignuća i terapijske iluzije	26
4. Okolnosti koje će uticati na angažovanje psihijatrije u bliskoj budućnosti	28
4.1. Društvene i ekonomske promene važne za razvoj psihijatrije	29
4.2. Psihijatrija u bliskoj budućnosti	40
5. PROGRAM ZA MENTALNO ZDRAVLJE U EVROPI OD 2005. DO 2010. GODINE	62
5.1. Strategije i poslovni plan SZO	64
5.2. Globalni prioriteti i razvojni ciljevi milenijuma širom SZO	66
5.3. Potrebe za psihijatrijskom zaštitom u bliskoj budućnosti i mogućnosti	68
5.4. Deinstinucionalizacija i druge promene i zaštita mentalnog zdravlja u zajednici	71
III SAVREMENA ORGANIZACIJA PSIHIJATRIJSKE SLUŽBE	75
1. Kraći osvrt na istorijski razvoj organizacije psihijatrijske službe	76
2. Teorijske osnove i praktična primena organizacije psihijatrijske službe	77
2.1. Organizacija prevencije u psihijatrijskoj službi	78
2.2. Organizacija psihijatrijske službe u društvenoj zajednici	79
2.3. Modeli organizacije savremene psihijatrijske službe	80
2.4. Oblici i funkcije pojedinih ustanova u organizaciji savremene psihijatrijske službe	82
IV USTANOVE VANBOLNIČKE SLUŽBE	85
1. Dispanzer za mentalno zdravlje (DzMZ-e)*	85
1.1. Osnovna načela rada DzMZ-e	85
1.2. Mesto i uloga DzMZ-e	88
1.3. Osnovni zadaci DzMZ-e	89
1.4. Organizacija dispanzera za mentalno zdravlje	93
1.5. Medicinska dokumentacija u DzMZ-e	96
1.6. Normativi kadrova, prostora i opreme u DMZ-e	97
1.7. Planiranje i evaluacija rada DzMZ-e	98

2. CENTAR ZA MENTALNO ZDRAVLJE U DRUŠTVENOJ ZAJEDNICI	101
1. Opšta podloga, ciljevi, organizacija rada i usluge CzMZ-e	101
2. Ciljna populacija CzMZ-e.....	103
3. Organizacija usluga u CzMZ-e.....	103
4. Planiranje rada u CzMZ-e	105
4. Vrste usluga i plan tretmana u CzMZ-e	106
3. Veze CzMZ-e sa drugim psihijatrijskim i socijalnim ustanovama	107
6. Opšti principi rada u CzMZ-e	108
7. Multiprofesionalni tim u CzMZ-e	108
8. Dokumentacija i epidemiološko praćenje u CzMZ-e	109
9. Mobilna ekipa - kućno lečenje	110
10. Zaštita mentalnog zdravlja hroničnih duševnih bolesnika.....	112
11. Zaštita mentalnog zdravlja osoba sa nepsihičnim poremećajima	114
12. Zaštita mentalnog zdravlja zavisnika i prevencija bolesti zavisnosti "Alkoholizam i narkomanije"	116
13. Zaštita mentalnog zdravlja narkomana i prevencija narkomanije	118
14. SAVETOVALIŠTE ZA PREVENCIJU SAMOUBISTVA	120
15. SAVETOVALIŠTE ZA BRAK I PORODICU.....	122
16. ZAŠTITA MENTALNOG ZDRAVLJA STARIH OSOBA	125
17. ZAŠTITA MENTALNOG ZDRAVLJA DECE I ADOLESCENATA.....	126
18. DNEVNA BOLNICA (PARCIALNI HOSPITALNI TRETMAN)	128
19. Perspektive i mogućnosti Centra za mentalno zdravlje u zajednici	129
20. PLAN ZA EDUKACIJU OSOBLJA ZA CzMZ (teorija i praksa mentalnog zdravlja u zajednici)	130
3. DRUGI OBLICI VANBOLNIČKIH PSIHIJATRIJSKIH USTANOVA	132
A) Psihijatrijska ambulanta i savetovalište za mentalno zdravlje	132
B) Centri za krizna stanja.....	133
C) Institucije za mentalno zdravlje dece i mladih	133
1. Uvod i ključni pomaci u zakonodavstvu vezani za službe za mentalno zdravlje dece i mladih.....	136
2. Zbog čega su potrebne službe za zaštitu mentalnog zdravlja dece i mladih?.....	137

3. Organizacija službi za zaštitu mentalnog zdravlja dece i mladih na nacionalnom nivou.....	138
<i>Član 2 Zakona o mentalnom zdravlju iz 1983. godine. Prijem radi procene.....</i>	<i>140</i>
4. Budućnost Centara za mentalno zdravlje dece i mladih u Velikoj Britaniji (CAMHS).....	140
D) Institucije za psihogerijatrija.....	142
1. Psihogerijatrijska ambulanta ili savetovalište.....	143
2. Psihogerijatrijska dnevna bolnica.....	144
3. Stacionarna psihogerijatrijska odeljenja.....	145
E) SPECIALIZOVANA SAVETOVALIŠTA.....	146
F) KUĆNO LEČENJE U PSIHIJATRIJI.....	146
1. Indikacije za kućno lečenje.....	149
2. Prednosti kućnog lečenja.....	151
3. Kontraindikacije.....	151
4. Metodologija rada.....	151
G) SOCIOTERAPIJSKI KLUB.....	155
H) SOCIJALNO-PSIHIJATRIJSKO PRAĆENJE PACIJENATA.....	157
1. Aktivno socijalno-psihijatrijsko praćenje.....	158
9. Standardi zaposlenih za javno zdravstvo (opšte postavke).....	159
V POLUHOSPITANE PSIHIJATRIJSKE INSTITUCIJE.....	165
1. PSIHIJATRIJSKA DNEVNA BOLNICA.....	169
1.1. Pojam i definicija.....	170
1.2. Razvoj i modeli dnevnih bolnica.....	171
1.3. Selekcija bolesnika i indikacije za prijem u dnevnu bolnicu.....	173
1.4. Kriterijumi za dužinu boravka pacijenata u dnevnoj bolnici.....	177
1.5. Prednosti i nedostaci dnevne bolnice u psihijatriji.....	178
1.6. Dnevni programi aktivnosti i terapija u dnevnoj bolnici.....	179
1.8. Evaluacija efikasnosti rada dnevne bolnice.....	180
2. NOĆNE BOLNICE.....	182
3. VIKEND BOLNICE.....	182
VI BOLNIČKE PSIHIJATRIJSKE USTANOVE.....	183
1. Psihijatrijske klinike i bolnice.....	183
2. Psihijatrijska odeljenja opštih bolnica i zdravstvenih centara.....	184
3. Ustanove socijalno-medicinskog karaktera.....	185
3.1. Rehabilitacione kuće.....	185
3.2. Zaštitni domovi i stanovi.....	186
4. Standardi bolničke zdravstvene zaštite na sekundarnom nivou zdravstvene delatnosti*.....	188
4.1. Standardi obezbeđenosti stanovništva bolničkim posteljama.....	188

4.2. Standardi obezbeđenosti stanovništva na tercijarnom nivou zdravstvene zaštite	193
5. Opasnosti od reinstitucionalizacije u savremenoj psihijatrijskoj službi	196
VII TIMSKI RAD U PSIHIJATRIJI	199
1. Tri sistemska predaslova timskog rada	202
2. Lični i profesionalni identitet članova tima	203
3. Uloge osoblja i članova tima	203
4. Vođa i osnivanje tima	205
5. Lični i profesionalni identitet lekara- psihijatra unutar tima	206
VIII OSNOVNI PRINCIPI PSIHOLOGIE RADA I RUKOVOĐENJA U PSIHIJATRIJSKOJ USTANOVI, MENADŽMENT, EDUKACIJA I ETIČKA NAČELA U PSIHIJATRIJI	213
1. OSNOVNI PRINCIPI PSIHOLOGIE RADA, RUKOVOĐENJA I ORGANIZACIJE PSIHIJATRIJSKE USTANOVE	213
1. Socijalna organizacija institucije (unutrašnja organizacija rada, upravljanja i rukovođenja u ustanovama)	215
2. Neka teorije psihologije organizacije rada i njihovo pojmovno određenje	218
3. Grupa i interakcije kao deo organizacionog procesa	219
4. Analiza posla u svetlu psihologije rada	220
5. Profesionalna selekcija i klasifikacija	223
6. Motivacija za rad	225
7. Problemi fluktuacije radnika	230
8. Neki problemi odnosa među ljudima na radu	231
9. Dobijanje podataka o radnicima	235
2. OSNOVNI PRINCIPI MENADŽMENTA U PSIHIJATRIJI	236
1. Direktori zdravstvenih ustanova	239
2. Funkcije zdravstvenog menadžera	239
3. Komunikacioni sistemi i menadžment	242
4. Monitoring, kontrola i evaluacija u zdravstvenom menadžmentu	244
5. Zdravstveno planiranje i reforma	247
6. Strateško upravljanje i strategija odlučivanja	248
7. Reforme zdravstvenih sistema: strategije odlučivanja	249
8. Međunarodna saradnja, globalizacija i zdravstvo	250
3. BUDUĆNOST EDUKACIJE U PSIHIJATRIJI	252
1. Budući podsticaji i izostanak motivacije za specijalizaciju iz psihijatrije	253
2. Žene u psihijatriji	254
3. Modeli buduće psihijatrijske prakse	255

4. Edukovanje specijalizanata u veštinama i praksi u zdravstvenom menadžmentu	260
5. Edukacija u kliničkim uslovima	262
6. Longitudinalno praćenje pacijenata tokom specijalizacije	263
7. Specijalistički deo u ambulantskim uslovima u zdravstvenomenadžerskom sistemu	264
8. Ekspanzija novih saznanja u psihijatriji i implikacije na edukaciju	266
9. Uticaj novih informacionih i komunikacionih tehnologija	266
10. Uloga akademskih odeljenja u edukaciji u psihijatriji	268
4. OSNOVNA NAČELA ETIKE U PSIHIJATRIJI I IZAZOV ZA PSIHIJATRIJSKU PROFESIJU	269
IX SOCIOEKONOMSKI ASPEKTI ORGANIZACIJE PSIHIJATRIJSKE SLUŽBE	277
1. Efikasna upotreba resursa za lečenje mentalnih poremećaja	283
2. Društveni troškovi zbog mentalnih poremećaja	284
3. Troškovi društva vs. društvena korist	286
3.1. Ekonomski aspekti prevencije	287
4. Primena cost-benefit analize u lečenju mentalno obolelih	288
5. Cost-effectiveness analiza ili analiza društvene ekonomičnosti	294
6. Zdravstvena ekonomika, mentalno zdravlje i organizacija službi	295
6.1. Metode finansiranja	297
6.2. Troškovi bolesti i efekti zdravstvene zaštite	302
X MOGUĆNOSTI EVALUACIJE TRETMANA U PSIHIJATRIJI	315
1. Specifični problemi u evaluaciji psihijatrijskog tretmana	315
2. VAŽNIJI METODOLOŠKI INSTRUMENTI U EVALUACIJI	317
2.1. EKONOMETRIJSKI MODELI EVALUACIJE	317
3. Primena metoda kontrolisanog kliničkog eksperimenta	320
4. Epidemiološki metod u evaluaciji tretmana	321
5. Sociometrijski i psihometrijski pristup	321
6. Osvrt na evaluaciju pojedinih metoda i tretmana	322
XI UMETO ZAKLJUČKA – S I N T E Z A	329
I tranzicija i transformacija psihijatrije na početku trećeg milenijuma	329
II Problemi savremene organizacije psihijatrijske službe	356
1. Mogući putevi reorganizacije i transformacije psihijatrije	360
2. PROCENE POTREBA I MOGUĆNOSTI VEZANE ZA ISTRAŽIVANJE	368
4. Osnovni principi reorganizacije i transformacije psihijatrije	376
III ZAKONSKI ASPEKTI TRANSFORMACIJE PSIHIJATRIJE	378
1. Umeštanost	379

2. Prisilna hospitalizacija sa aspekta Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava.....	380
3. Novosti u krivičnom postupku sa osobama sa mentalnim poremećajima.....	381
4. Zakon o zaštiti osoba sa mentalnim poremećajima.....	382
5. Obaveze zdravstvenih radnika i prava pacijenata po Zakonu o zdravstvenoj zaštiti.....	384
IV Budućnost edukacije u psijatriji.....	389
V PSIHIJATRIJA BUDUĆNOSTI.....	390
I. Bliska budućnost*.....	392
XII PRILOG 1.....	399
XIII Prilog br. 2.....	410
XIV Prilog br. 3.....	411
XV Prilog br. 4.....	419
XVI Prilog br. 5.....	422
XVII L I T E R A T U R A*.....	428